

תקיעת שופר – המלכת ה' על היקום

עיון במזמור מז

(1) סופרים יח:א

ובראש השנה אומרים מזמור: כל העמים תקעו כף
ביום הכיפורים: ברכי נפשי, ממעמקים קראתיך
בחג הסוכות: נודע ביהודה אלהים
ביום השמיני: למנצח על השמינית
ואם אינו בקי בהן, אומר אודה יי בכל לבי, ודיו.

(2) תהלים מז, א-י

(א) לַמְנַצֵּחוֹ לְבַנֵי־קֶרַח מְזִמֹר: (ב) כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כַף הֲרִיעוּ לֵאלֹהִים
בְּקוֹל רִנָּה: (ג) כִּי־ה' עָלִינוּ נֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ: (ד) יְדַבֵּר עַמִּים
תַּחֲתֵינוּ וְלֵאמֹים תַּחַת רַגְלֵינוּ: (ה) וּבַחֲר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתָנוּ אֵת גְּאוֹן יַעֲקֹב
אֲשֶׁר־אָהַב סִלָּה: (ו) עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר: (ז) זַמְרוּ אֱלֹהִים
זַמְרוּ זַמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זַמְרוּ: (ח) כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְרוּ מִשְׁכִּיל: (ט) מֶלֶךְ
אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יִשְׁבוּ עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ: (י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מִגְּנֵי־אָרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

(3) ראש השנה טז ע"א

תניא אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא:
(א) מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות
(ב) ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן
(ג) ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקדוש ברוך הוא נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה
(ד) ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות
a. מלכיות כדי שתמליכוני עליכם
b. זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה
c. ובמה? בשופר

פסוקי לואי

(4) בראשית לב, כה-כו

ויתר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר:
וירא כי לא יכל לו ויגע בכר-ירכו ויתקע כר-ירך יעקב בהאבקו עמו:

(5) בראשית יד, יח-כ

ומלכי-צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון:
ויברכהו ויאמר ברוך אבדם לאל עליון קנה שמים וארץ:
וברוך אל עליון אשר-מגן צריך בידך ויתן-לו מעשר מפל:

(6) בראשית יז, טו-טז

(טו) ויאמר אלהים אל-אברהם שרי אשתך לא-תקרא את-שמה שרי כי שרה שמה:
(טז) וברכתני אתה וגם נתתני ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו:

(7) בראשית כה, כג

וַיֹּאמֶר ה' לֵה שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנְךָ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעֶיךָ יִפְרְדוּ וְלֵאמֹס מְלֹאִם יֵאֱמָר וְרֵב יַעֲבֹד צַעִיר:

(8) בראשית כז, כח-כט

ויתן-לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש:
יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחייך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור ומברכיך ברוך:

(9) שמות יז, טז

וַיֹּאמֶר כִּי-יֵדַע עַל-פִּי יְהוָה מִלְחָמָה לֵה' בַּעֲמַלְק מִדֹּד דָּר:

(10) רש"י שמות יז, טז

ביד על כפי - ידו של הקדוש ברוך הוא הורמה ליטבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נטבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר (תהלים טז) **האויב תמו חרבות לנצח**, זהו עמלק שכתוב בו (עמוס א יא) **ועברתו שמרה נצח**, (תהלים שם) **וערים נתשת אבד זכרם המה**, מהו אומר אחריו (תהלים טח) **וה' לעולם ישב**, הרי השם שלם, (תהלים שם) **כונן למשפט כסאו**, הרי כסאו שלם:

(11) מדרש תנחומא (בובר) פרשת כי תצא סימן יח

כפי על כפי - ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא אמר כל זמן שזרעו של עמלק בעולם, לא השם שלם, ולא הכס שלם, אבד זרעו של עמלק מן העולם, הכס שלם, והשם שלם, מה טעם שנאמר **האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם המה** מה כתיב אחריו **וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו**

(12) מלאכי א, א-ג

משא דברה' אל-ישראל ביד מלאכי:
אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו הלוא אח עשו ליעקב נאסה' ואהב את יעקב:
ואת עשו שנאתי ואשים את-הריו שממה ואת-נחלתו לתנות מדבר:

(13) עובדיה א, כא

ועלו מושעים בהר ציון לשפט את-הר עשו והיתה לה' המלוכה:

מבנה המזמור: הלכה א:

(א) למגילתו לבגית קרח מזמור:

(ז) זמרו **אלהים** זמרו
זמרו למלכנו זמרו:

(ב) כל-העמים תקעו-כף
הריעו **לאלהים** בקול רנה:

(ח) **כי** מלך כל-הארץ **אלהים**
זמרו משכיל:

(ג) **כי**-ה' עליון נורא מלך גדול על-
כל-הארץ: (ד) ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלינו: (ה) יבחר-
לנו את-נחלתנו את גאון יעקב
אשר-אהב סלה:

(ט) מלך **אלהים** על-גוים
אלהים ישבו על-פסא קדשו:

(ו) ענה **אלהים** בתרועה
ה' בקול שופר:

(י) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם
כי לאלהים מגני-ארץ
מאד זעלה:

מבנה המצורה: הלכה ב:

למנצח לבני-קרח מזמור:

בְּלֹהֵ עַמִּים תִּקְעוּ-כַף הַרְיֵעוּ לַאֲלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה:
כִּי־ה' עֲלִיזוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל-כָּל־הָאָרֶץ:
יְדַבֵּר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ וְלְאֲמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ:
יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתָנוּ אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהַב סֵלָה:

עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר:

זַמְרוּ אֱלֹהִים זַמְרוּ זַמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זַמְרוּ:
כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְרוּ מִשְׁכִּיל:

מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יִשְׁבוּ עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ:
נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹתָם כִּי לַאֲלֹהִים מְגִנֵי־אָרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

מבנה המצמור: הלכה ג'

למנצח לבני קרח מזמור

4	1
<p>זמרו אלהים זמרו (=) זמרו למלכנו זמרו</p>	<p>כל העמים תקעו כף (=) הריעו לאלהים בקול רנה</p>
<p>כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משכיל</p>	<p>כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ</p>
5	2
<p>עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר</p>	<p>ידבר עמים תחתינו (=) ולאמים תחת רגלינו</p>
<p>מלך אלהים על גוים (=) אלהים ישב על כסא קדשו</p>	<p>יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה</p>
<p>נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה</p>	